

Emakumeek idatzi dute Artiach galleten istorioa. Gure gozamenerako galletak egiten, lanean urteak eta urteak daramatzaten emakumeak.

Emakumeak aspaldian sartu ziren Artiachek irekitako aurreneko fabrika, 1907ko inguru horretan. Ez zen gauza erraza izan, orduan hasiak zirelako emakumeak espazio publikoan sartzen, gizonak betetzen zuten eremu produktiboan parte hartzen. Apurketa bat zen emakumeei ezartzen zitzaizkien zaintzaile paperarekin. Ezin dugu ahaztu langile klaseko emakumeek beti egin dugula lan, eta ondorioz, betidanik aldarrikatu, exijitu eta borrokatu ditugu gure eskubideak patronalaren aurrean. Eta askotan, zoritxarrez esan behar dugu, baita gure lankide gizonetakoekin ere.

Egindako borrokengatik dira ezagunak, hain zuzen ere, Artiacheko “galleterak”. Eta ez ziren bakarrik, mende hasieran pila ziren Bizkaiaren eraikuntzan parte hartzen zuten emakumeak gogorrek bezain ezezagunak ziren lanetan: zirkariak, mehatzariak, ikatzarekin lan egiten zutenak, belak josten zituztenak, bakailaoketariak... lan baldintzak borrokatzea berezko ezaugarria zen lan hauetan, baldintzak ezberdinak ziren emakumeek egiten zituztelako, emakumeek betetzen zituzten enpresariak gizon helduena baino merkeagoa zen esku lan ez kualifikatua bilatzen zutelako.

Jakina denez, emakumeak direnean borrokatzen dutenak, berehala ahazten direla borroka horiek, agudo isiltzen direla, segituan kentzen zaizela balioa.

Orain 2019an gaude, eta Artiachen emakumeek bizi duten egoera aurreko mendekoena dirudi, antza gehiegi dute. Gauzak asko aldatu dira, mugimendu feministak egin duen borroka esker neurri batean, eta hala izanda ere, pasa den mendeko egoerak mantendu nahi dituzte batzuek.

Gaur, 2019an, badago emakumeak XX. mendean bezala erabili ahal direla pentsatzen duenik. Esku lan merkea garesti pentsatzen duenik, badagoela gu kontratatzea, botatzea, kaleratzea edota edozein ordutan lanerako deitzea. Pentsatzen dute badutela gu pertsonak ez bagina bezala tratatzea eta posible dutela eskubiderik gabeko giza-erabiltzea.

Zein lan eskubideetaz eta hitz egiten dugu legeek enpresaren esku uzten badute gurekin nahi dutena egitea, gure bizitzan jabe egitea? Non dago jokabide duina guzti honetan? Posiblea da 17 urteetan 750 kontratu egitea, bata besteari atzetik, eta enpresan ezer ez gertatzea? Aurrera jarraitzea aberasteko? eta bitartean, gainontzekoak txikilin galletak kafean sartzen eta gozatzen, galletak egin dituzten emakumeek bizi dituzten baldintzen ingurua ezer jakin gabe?

Ez dugu onartuko behin behineko kontratuen kateatze eredu hau, ETren bitartez kudeatzen dena eta antzinatasun ez aitortzea beste helbururik ez duena. Kontratatu hauekin prekaritatea egonkortu eta betikotu egiten da, alarma egoera bizitzea dakar, telefonoa eskutan beti noiz deituko lanera joateko. Ez dugu onartuko emakumeen hauen bizitza horrela mugatzea, ez dugu onartuko euren bizitza ezin antolatu ibiltzea. Zeren horrela da, enpresak kontrakoa pentsatzen eta desiratzen badu ere, emakume hauek euren bizitza dute, ez dira jaio beraien aginduak betetzeko. Ez dira jaio multinazional batean galletak egitera mugatzeko.

Gure galdera da: halako zenbat kaleratze eman dira enpresa honetan?

Ez dugu nahi guzti hau ahanzte, ez dugu nahi hasierako Artiachen aritu ziren emakumeek egin zuten borroka, egin zituzten grebak (lehena 1917an) eta lortu zituzten garaipenak ezerezean geratzea.

Artiachek ehunka emakume kaleratu ditu 100 urte hauetan eta gaur da eguna inolako lotsarik gabe berdina egiten jarraitzen duela. Inork ez die kargua hartzen euren jarrera matxista, misogino eta baztertzaileria bada ere.

Nahikoa da! Orduko eta oraingo emakume langileengatik, kaleratze gehiagorik ez! Iruzurrezko kontraturik ez!

Emakumeen lan eskubideak betetzea exijitzen dugu. Ez gara erabili eta botatzen diren langileak. Gaur behar gaituen eta bihar ostikoa ematen digun sisteman ez dago eskubiderik, gure kontratuak ezin dira eredu honen men egon, ez diogu men egingo burumakur eta isilik nahi gaituen sistemari.

Emakumeon behin-behinekotasun eta partzialitatearen kontratazio politiketan oinarritzen diren enpresa politikekin bukatzea exijitzen dugu.

Ez dugu onartuko lan munduan gure lekua bigarren mailakoa eta menpekoa izatea. Eskubide osoko langileak gara eta ez dugu onartuko kaleratzearen mehatxuarekin erantzutea eskubideak aldarrikatzen ditugun bakoitzean. Ez ditugu mehatxuak onartzen, eskubideak exijitzen ditugu.